

Refet (Fatma Aliye'nin "Refet" adlı romanı) **Mantıklı**

Karakter Hayati Efendi ve Binnaz'ın kızıdır. Babasının vefatından sonra annesiyle beraber İstanbul'a gelmişlerdir. Refet yaşadıkları tüm olumsuzluklara, çektikleri sefaletle rağmen eğitimine devam eder. Çalışkan, zeki ve onurlu bir kızdır. Tek arzusu Dârülmua'llimât'ı bitirerek öğretmen olmak ve evin geçimini üstlenmektir.

Aktiviteler Refet gündüzleri okula gider. Geceleri ise derslerine çalışır, kitap okur. Zengin arkadaşlarının dikiş ve nakış işlerini yaparak okul masraflarını karşılar. Ev işlerinde annesine yardımcı olur.

Paraleller Refet, Fatma Aliye'nin bir diğer eseri *Udi*'nin baş karakteri Bedia ile benzer özellikler taşımaktadır. Her ikisi de onurlu, kendi ayakları üzerinde durmayı başarabilen güçlü kadınlardır. Aynı şekilde iki karakterin de geçim kaynağı öğretmenliktir.

ÖRNEK ANILAR

İdealist Refet hayatını eğitime ve ilme adanmıştır. Öğretmenliğin kutsiyetine inanır. Hayattaki en büyük arzusu öğretmen olup devletine hizmet etmek, vatanına ve milletine hayırlı nesiller yetiştirmektir. Bu düşüncelerini imtihan için kaleme aldığı kitabette açıkça dile getirir:

"Burada [Dârülmua'llimât] kardeşliği öğrenmeli ki ileride birçok evlad-ı vatana validelik ve mürebbiyelik demek olan muallimeliği tanıyabilmeli! (...) Muallimelik vazifesi mühim bir meseledir."

Yardımsaver Refet oldukça yoksul olmasına rağmen cömert bir kızdır, paylaşmayı sever. Bir kandil günü yaptığı dikişlerin parasını almış eve dönmekte iken bir şekerçi dükkânının önünden geçer. Ev sahibelerinin yetim çocukları aklına gelir, kendi ihtiyaçlarını göz ardı eder:

"Yeldirme ile namaz bezine para yetişmeyecekmiş! Ne olursa olsun! Dişimi sıkır biraz ziyadece dikiş dikerim. Şimdi o çocuğun babası hayatta olsaydı ona şeker götürcekti. Hayatta iken öbür kandilde elbet götürmüştür. Bu defa mahzun olacak. (...) O çocuğu sevindirmek, mahzun olan zavallı dulcağızın gönlünü hoş etmek değil midir?"

Annesinin vefat etmesiyle yapayalnız kalan okul arkadaşı Şule'ye de yardım eder. Tek başına nerede barınacağını bilemeyen Şule'yi evine davet eder:

"İki kişinin barındığı odaya üç kişi de sığar Şule! Eğer kudretimiz olsa yiyeceğini giyeceğini de düşünme derdim. Fakat elimden gelen sana bir mekân ikram edebilmektir."

Gururlu Refet ihtiyacı olmasına rağmen kimseye minnet etmeyen, onurlu bir kızdır. Okuldaki diğer fakir kızlar gibi zengin arkadaşlarından yardım istemez, kimseye dalkavukluk etmez. Refet'in sınıf birincisi olması için dikiş ve nakış derslerini de başarıyla geçmesi gerekmektedir. Binnaz bu masrafları karşılamakta zorlanır, komşularından yardım istemeyi teklif edince Refet buna karşı çıkar:

"Binnaz komşulardan bir iane isteyerek bunu tedarik eylemek belki mümkün olabileceğini söyledi. İane mi? Vay Refet'teki ağlamalar! Kendi numara kazanacak diye âlemin taciz edildiği istemezmiş. Refet evvelki gibi pek küçük değildi. Kendisiyle beraber inadı ve gururu da büyüyordu."

KAYNAKÇA

Fatma Aliye. *Refet*. İstanbul: Kesit Yayınları, 2012.